DOI: 10.30816/ICONN4/2017/74

Denumiri ale lăcașurilor de cult din Maramureșul istoric

Adelina Emilia Mihali
Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”,
Academia Română, Cluj-Napoca, România

Names of churches in historical Maramureș

Abstract: The aim of our contribution is to underline the relationship between the sacred and the profane in names of churches in historical Maramureș and the psychological and social implications of using a certain name or another. Many times, sacred names are used only in the monastic environment or in official documents. Locals or tourists use secular names instead, referring to the locality name, the part of the village where the church is placed, the age of the church or architectural features. While sacred names have the role of conferring divine protection, profane, popular names identify, individualize and reflect local history and the impact churches have on members of their congregations.
Keywords: toponym, sacred, profane, churches.

1. Introducere

Omul, în decursul istoriei, a dat nume animalelor, produselor alimentare, formelor geografice, celorlalte persoane/ popoare cu care a interrelaționat. Astfel, numele clasifică obiectele, le individualizează, facilitând indivizilor cunoașterea de sine și a celor din jur (v. Charmaz 2006: 396).

Elemente ale spațiului public, lăcașurile de cult reflectă, prin denominația lor, legătura omului atât cu mediul în care trăiește, cât și cu Divinitatea. În acest context se explică utilizarea, în paralel, a unei denumiri sacre, dată de hramul mănăstirii sau al bisericii și a unui nume profan, care este ales pe alte criterii. Așa cum remarcă Oliviu Felecan, „the monastic environment can be considered a special and distinctive world in the framework of our contemporary society which is characterized by certain historical, social and cultural peculiarities” (2010: 193).

Lucrarea noastră are ca scop evidențierea relației sacru-profan în onomastica lăcașurilor de cult din Maramureșul istoric și a implicațiilor psihologice și sociale care stau la baza folosirii unui nume sau a altuia. Corpusul lucrării a fost cules în urma unor anchete efectuate cu localnici din comunele și orașele Maramureșului istoric, numele astfel obținute au fost comparate cu denumirile oficiale de pe siturile primăriilor și cele ale bisericilor. Precizăm că vom folosi termenul *sacru* pentru denumirile legate de latura spirituală, religioasă a existenței (fie hramul bisericii/ mănăstirii, fie termeni

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

biblici cu rol identificator) și *profan*, cu sensul laic, lumesc, pentru denumirile populare, utilizate în cadrul comunității.

2. Câteva considerații teoretice

2.1. Nume și numire

Numele proprii constituie o clasă aparte de semne prin funcția lor primară de identificare, individualizare, opusă desemnării prin generalizare, descriere, specifice numelor comune, realizând o diferențiere de la obiect la obiect în cadrul aceleeași clase. Domnița Tomescu (1998: 1) este de părere că numele proprii se disting de cele comune prin modalitatea de realizare a semnificației, care are caracter exclusiv contextual. Van Langendonck (2007: 93) consideră numele propriu un semn lingvistic, fără sens, nominal, care are însă la bază un lexem propriu, plurireferențial. Deși numele proprii nu au sens, ele pot dezvolta presupuneri, înțelesuri asociative care țin de categoria de bază în care se încadrează, derivă din forma lor sau sunt declanșate de purtător, ori sunt sensuri afective sau gramaticale. Van Langendonck (2007: 66) abordează numele din perspectivă pragmatică, reliefând două moduri referențiale, unul semantic, specific apelativelor, și unul onimic, referitor la nume proprii (vezi și Coates 2006: 27–44). Acestea din urmă sunt legate de convenția lingvistică doar prin sensul categorial.

Asemenea celorlalte nume proprii, onomastica spațiului public actual are la bază un act de numire performativ, *Eu te numesc X* (Miron Fulea 2005: 36), care are ca scop crearea și accesarea unui semn verbal identificator, un nume propriu (Felecan, D. 2014: 15). Denominația presupune o participare intensă din partea emițătorului, care „este călăuzit de intenția de a se adapta la receptor: el alege semnele din sistemul lingvistic cunoscut de partenerul său, preferă valorile pe care știe că le cunoaște acesta, utilizează corelații situaționale comune cu el" (Slama-Cazacu 1999: 119). Actul de numire implică, astfel, două acțiuni complementare (Felecan, D. 2014: 15): actul de atribuire a unui nume, și aici includem numirea oficială, sacră și supranumirea (neoficială, profană) și actul de utilizare a unui nume preatribuit. Dacă numele oficial este dat pe baza unor convenții sociale, cutume, numele populare ilustrează creativitatea denominatorului, având nevoie de acceptarea grupului pentru a se impune în uz.

Din perspectiva denominației lăcașurilor de cult, preotul/ pastorul, mediatorul între planul teluric și cel ancestral, conferă un nume sacru, utilizat de clerici și de enoriași, în anumite situații comunicaționale, iar membrii comunității religioase impun un nume profan, la care recurg în vorbirea cotidiană.

2.2. Sacru și profan

Termenii *sacru* și *profan* sunt definiți antitetic în dicționare. DLR glosează adjectivul *sacru* cu sensurile „1. care aparține bisericii sau religiei (creștine), privitor la cultul religiei (creștine); care se consideră a fi înzestrat cu harul divin; sfânt (5), (livresc) sacral (1), sacrat, sacrosanct; 2. care impune un respect deosebit, venerație; care este deosebit de prețios, de important; care nu poate fi vătămat, de care nu te poți atinge

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

sau nu trebuie să te atingi, intangibil, inviolabil; sfânt (6), (livresc) sacral (2), sacrosanct; (rar) sacramental" și *profan* „1. care este străin de religie, aflat în afara religiei, care aparține lumii laice, lumesc; *p. ext.* păgân; 2. care este împotriva religiei stabilite, a canoanelor ei; care contrazice, nesocotește religia stabilită, canoanele ei, principiile ei morale; *p. ext.* care nesocotește lucrurile considerate sacre".

Ideea de sacru o implică pe aceea de „superioritate, dependență și de supunere în fața măreției și perfecțiunii divine", sens cu care este păstrat în majoritatea limbilor semite și indo-europene (Georgescu 2012: 22). Sacrul caracterizează experiența religioasă. De aici și dihotomia sacru-profan propusă de Émile Durkheim și acceptată de școala franceză de istorie a religiilor (vezi Georgescu 2012: 29–30; Văsieș 2016: 68–71). Pentru Caillois (2006: 21), omul religios trăiește în două medii complementare, o lume a sacrului și una a profanului, care se definesc riguros numai una prin alta, se exclud și se presupun, în același timp. Mircea Eliade (1995: 13) consideră că sacrul „se înfățișează ca un lucru total diferit de profan", dar care se poate camufla în profan. Sacrul se manifestă într-un obiect profan (v. Eliade 1992: 38), neexistând nimic profan care să nu poată fi, în egală măsură, sacru. De altfel, existența profană nu poate fi întâlnită niciodată în stare pură, deoarece omul, chiar dacă și-a asumat o viață profană, nu reușește să abolească total comportamentul religios (Eliade 1995: 23, 175–186).

Pentru omul religios, spațiul nu este omogen. Astfel, biserica face parte dintr-un spațiu diferit de strada pe care se găsește, pragul ei marcând granița dintre lumea profană și cea sacră. Trecerea pragului impune un comportament ritualic: închinarea, atingerea pragului, smerenia etc. (v. Eliade 1995: 24–28). Însuși termenii *biserică, mânăstire, schit, casă de rugăciune* indică un mediu aparte într-o lume în continuă desacralizare, datorată omului modern nereligios, „căruia îi este prin urmare din ce în ce mai greu să regăsească dimensiunile existențiale ale omului religios al societăților arhaice" (Eliade 1995: 12). Incluse în structuri denominative uzuale, care nu trimit la aspecte ale vieții religioase, cuvintele amintite au rolul de a păstra legătura omului profan cu sacralitatea.

3. Numirea lăcașurilor de cult

Denominația lăcașurilor de cult[1], în genere, se caracterizează prin prezența unui nume oficial, sacru, cunoscut în mediul ecleziastic ca *hram*. În cazul bisericilor ortodoxe, greco-catolice și romano-catolice, hramul este ales de preot, eventual la recomandarea episcopului, după moaștele sălășluite în altar, după o numită afinitate față de un sfânt. Bisericile care au aparținut unor mănăstiri erau închinate Maicii Domnului, de unde și multitudinea lăcașurilor de cult care au hramul *Nașterea Maicii Domnului*. Se recurge la numele unui sfânt, devenit astfel patronul respectivului lăcaș, sau la o „taină" religioasă care să protejeze comunitatea creștină. Aceste denumiri sunt atribuite pe întreg teritoriul țării, ajungându-se în situația în care în aceeași localitate există două

[1] Pentru alte informații referitoare la denominația lăcașurilor de cult vezi și Felecan, O. 2010; Felecan, O. Felecan, N. 2013; Oliviu Felecan, *Denumiri ale lăcașurilor de cult din România*, în Felecan, O. 2013: 165–182; Oliviu Felecan, *Transformări antroponimice în mediul monahal maramureșean,* în Felecan, O. 2009: 132–146; Felecan, N. 2013; Covaci 2013.

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

biserici, de culte diferite sau nu, cu același hram: *Biserica Ortodoxă Sfântul Nicolae* și *Biserica Greco-Catolică Sfântul Nicolae*, ambele din Bogdan Vodă. În acest caz, pentru excluderea unor bruiaje în procesul comunicațional, vorbitorul aduce o serie de repere suplimentare pentru individualizarea respectivei instituții, de exemplu: *Biserica de lemn Sfântul Nicolae*, nume utilizate și pe site-urile de profil (vezi și Felecan, N. 2013: 431–439).

Bisericile neoprotestante (penticostale, baptiste, creștine după Evanghelie, adventiste etc.) nu au un hram, un sfânt protector (Felecan, O. 2013: 174–175). Ele sunt denumite cu termeni biblici (substantive comune, expresii sau nume proprii), în special din *Vechiul Testament*, aleși de pastor, alături de comitetul bisericii. Amintim aici denumirile: *Betel*[2], *Peniel*[3], *Eben-Ezer*[4], *Maranata*[5], *Elim*[6], *Betania*[7], *Harul* sau *Sala Regatului Martorilor lui Iehova*. Pentru identificarea locului, membrii comunității religioase folosesc sintagma *Casa de adunare*.

Numele sacre[8], simple sau compuse, trimit direct la sfera religioasă, fiind:

---

[2] „Identificat de majoritatea cercetătorilor cu Tell Beitin, pe drumul de la cumpăna apelor, la 19 km N de Ierusalim. [...] Pentru Iacov, Betel a fost punctul de pornire în cunoașterea lui Dumnezeu, care pentru el a fost 'Dumnezeul Betelului' (Geneza 31:13; 35:7). Ca urmare a vedeniei lui Iahve, el a numit acest loc 'Casa lui Dumnezeu' (ebr. *bet'el*) și a ridicat un *stâlp de aducere aminte (ebr. *masseba*, Geneza 28: 11–22)". http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2011/11/betel.html

[3] „'Fața lui Dumnezeu' a fost numele pe care l-a dat Iacov locului pe unde a traversat Iabocul, când s-a întors și l-a întâlnit pe Esau. Este posibil ca acest loc să se fi numit înainte Penuel, poate după forma ciudată a unei stânci ascuțite, și să fi fost preluat de Iacov pentru că se potrivea cu experiența pe care el a avut-o cu îngerul". http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2012/08/peniel-penuel.html

[4] „1. Locul unei duble înfrângeri a lui Israel de către filisteni în apropiere de Afec, la N de Șaron. Fiii lui Eli au fost omorâți, chivotul a fost luat (1 Samuel 4: 1–22) și a început o perioadă de dominație filisteană care a continuat până în zilele renașterii naționale din perioada monarhiei. 2. Numele unei pietre pe care Samuel a ridicat-o între Mițpa și Șen la câțiva ani după această bătălie, pentru a comemora victoria lui asupra filistenilor (1 Samuel 7: 12). Pietrei probabil că i s-a dat același nume ca și locului unde Israel a fost înfrânt anterior pentru a încuraja ideea că înfrângerea a fost reversată". http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2011/11/eben-ezer.html

[5] „O formulă aramaică, folosită în 1 Corinteni 16: 22 în forma ei transliterată, fără să i se dea nicio explicație. În Didache (10: 6), această formulă apare ca o parte a liturghiei euharistice. Probabil că expresia ar trebui înțeleasă ca fiind *marana ta* 'Vino, Domnul nostru!'" http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2012/07/maranata.html

[6] „Al doilea loc de popas al israeliților după traversarea Mării Roșii la ieșirea din Egipt". http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2011/11/elim.html

[7] „1. Un sat (populația actuală: 726) la poalele Muntelui Măslinilor, la vreo 3 km de Ierusalim, pe drumul către Ierihon. Este menționat pentru prima oară în Evanghelii, mai ales ca locul unde trăiau prietenii iubiți ai Domnului Isus, Maria, Marta și Lazăr. 2. Locul unde boteza Ioan (Ioan 1: 28)". http://dictionarbiblic.blogspot.ro/2011/11/betania.html

[8] Deoarece există studii axate pe analiza numelor sacre ale lăcașurilor de cult, iar intenția noastră este de a ilustra relația sacru-profan, dăm ca exemple doar cele mai frecvente denumiri, fără o analiză detaliată.

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

• hagionime: *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril*, în unele situații doar *Sfinții Arhangheli* (Mănăstirea, Giulești); *Sfântul Nicolae* (nume frecvent în arealul cercetat de noi, fiind întâlnit, indiferent de cult, pentru ambele biserici de lemn din mai multe sate, precum Budești, Săliștea de Sus, Bogdan Vodă, sau cel puțin pentru o biserică, în Sârbi Josani, Cornești, Fierești, Glod), întâlnit și sub denumirea amplă *Sfântul Ierarh Nicolae* (Ruscova); *Sfânta Paraschiva* (Botiza, Sârbi Susani) sau *Cuvioasa Paraschiva* (Sat Șugatag, Valea Stejarului), ori *Sfânta Cuvioasa Paraschiva* (Poienile Izei) – în special pentru bisericile de cult ortodox; *Sfântul Anton de Padova*; *Sfântul Carol Boromeo*; *Sfântul Francisc*; *Sfânta Ana* – pentru bisericile romano-catolice și greco-catolice;

• sărbători din calendar: *Adormirea Maicii Domnului*, *Duminica Tuturor Sfinților*, *Izvorul Tămăduirii*, *Nașterea Maicii Domnului* (a doua denumire ca frecvență după *Sfântul Nicolae*), *Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul*;

• referire la Dumnezeu cel Întreit: *Sfânta Treime.*

De cele mai multe ori, numele sacre sunt utilizate doar în mediul monahal, în documentele oficiale sau în discuțiile de natură religioasă. Localnicii sau turiștii recurg la sintagme denominative laice care trimit fie la numele localității, la partea de sat, la vechimea lăcașului sau la caracteristicile arhitectonice. Dacă denumirile sacre au rolul de a conferi protecție divină, numele profane, populare identifică, individualizează și reflectă istoria locului și impactul pe care acestea îl au asupra membrilor comunității. Utilizarea acestor nume de către membrii comunității presupune folosirea unui cod comun, prin care se enunță, pe de-o parte, identitatea religioasă a colectivității și, pe de altă parte, particularități specifice mediului de viață al grupului social.

4. O clasificare a numelor laice

Nume populare se datorează necesității oamenilor de a se orienta cât mai bine pe teren, de a găsi puncte de reper în activitatea lor cotidiană. Este un fapt cunoscut că, atât în mediul urban, cât și în cel rural, clădirile pot fi denumite, mai ales instituțiile publice. Astfel, mănăstirile și bisericile din sate și din orașe au fost denumite pe baza unor trăsături cunoscute de toți membrii comunității.

Prezentăm câteva dintre criteriile de alegere a numelor laice:

a) După poziția din teren, numele lăcașurilor de cult conțin în structura lor un toponim, cum ar fi:

• numele localității: *Mănăstirea Bârsana*; *Mănăstirea Botiza*; *Mănăstirea din Baia-Borșa*; *Mănăstirea Dragomirești*; *Mănăstirea Moisei*;

• numele unor părți de sat, de regulă zone rezidențiale: *Biserica din Căieni* (Cl); *Biserica din Centru* (H, M, R, PI, Br, L, RJ, SS, Rm, SS); *Biserica din Copăcești* (Bd); *Biserica din Fântână* (B); *Biserica din Gârle* (B); *Biserica din Hrihocuț* (C); *Biserica (din) Josani* (Sb, Bd); *Biserica din Maidan* (C); *Biserica din Susani*, uneori *Biserica Susani* (Cl, Sb, Bd); *Biserica de pe Izvorul Dragoș* (M); *Biserica de pe Repedea* (B); *Biserica de pe Sâlța* (R); *Biserica de pe Ulița Fereștiului* (O); *Biserica de pe Vâlcineț* (B);

• numele unui obiect geografic, deal sau vale/ râu: *Biserica de pe Jbâri* (Br); *Biserica de pe Pripora Popii* (S); *Biserica de pe Iza* (S); *Biserica de pe Sihei* – Iapa (SM);

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

Biserica din Rât – Iapa (SM); *Biserica din Șesu Mănăstirii* (R); *Biserica Valea Râului* (VS); *Mănăstirea de pe Hera* (P); *Mănăstirea Prislop* (B); *Mănăstirea Roșia* (Bd); *Schitul Vinișorul* (B); *Schitul Izvoare* (Mr).

În unele situații, se face doar trimitere la obiectul geografic, localnicii putând să îl identifice în teren. Vorbim, astfel, de un cod sociolingvistic menit să mențină vie interconexiunea membrilor comunității: *Biserica de după Râu* (L) < râul Vișeu; *Biserica de pe Vale* < Valea Muntelui (Br); *Biserica din Gura Văilor*, amplasată pe Valea Lihetească din Strâmtura, la unirea a două văi locuite. De asemenea, am întâlnit situația în care alături de numele topic să fie notat un numeral, fapt datora existenței în aceeași zonă rezidențială a două biseri ortodoxe: *Poiană 1* și *Poiana 2* (B).

• numele unei vechi mănăstiri: *Mănăstirea Săpânța Peri*, construită în 1999, care a fost „botezată" după numele vechii mănăstiri din Peri, astăzi pe teritoriul Ucrainei.

Rolul numelui topic în structurile denominative menționate mai sus este de a restrânge arealul în care se face identificarea, fiind, în cazul microtoponimelor, un reper al apartenenței la grup.

b) După caracteristici, bisericile/ mănăstirile au fost „botezate" cu:

• termeni care indică vechimea: *Biserica Bătrână* (St, VS); *Biserica Nouă* (PI, St, CT, SS, SȘ); *Biserica Veche* (R, PI, RJ, SS, SȘ);

• termeni care indică materialul folosit pentru construcție: *Biserica de Lemn* (SM, Inspectoratul Județean al Poliției de Frontieră; BV, VS, B, H); *Biserica de Piatră* (BV), cunoscută și sub numele *Biserica din Centru*;

• termeni referitori la poziția față de centrul satului: *Biserica din Față* (SS); *Biserica din Jos* (S, P); *Biserica din Sus* sau *Biserica Mamă* (P).

c) După numele unor persoane:

• preoți care au construit lăcașul de cult/ au slujit: *Biserica de la Băbuia* sau *La Băbuia* (B); *Biserica lui Man* (SM)/ *Biserica lui Simion* (B);

• ctitori: *Biserica Nistoreștilor* (SS); *Biserica Vlongenilor* (M)[9].

d) După cult: *Biserica Adventistă* (Sp); *Biserica Baptistă* (SM, OȘ); *Biserica Catolică* (Br, St, O, P, Iapa – SM); *Biserica Ortodoxă* (OȘ); *Biserica Penticostală* (SM, OȘ, Rm); *Biserica Reformată* (CT, SM). Bisericile/ casele de rugăciune aparținând cultelor neoreformate sunt denumite generic *Biserica de Pocăiți* (Br, O, L, CT, Iapa – SM, Rm) sau *Biserica Pocăiților* (RJ, RS).

Trebuie remarcat faptul că sintagma *Biserica Catolică* vizează atât religia romano-catolică, cât și greco-catolică. În localitățile unde există comunitate maghiară, se folosește și denumirea *Biserica Unguréscă* pentru cultul romano-catolic. De asemenea, *Biserica Ucraineană* sau *Biserica Ruteană* (Coștiui) trimite la creștinii ortodocși de rit vechi, care în arealul cercetat de noi sunt, cu precădere, ucraineni (ruteni). Un caz aparte l-am înregistrat în Sighetu Marmației, unde biserica greco-catolică este cunoscută după numele supermarketului (brandul) lângă care este situată: *Biserica de lângă Carrefour*.

[9] De remarcat numele de grup *nistorești* < n. fam. Nistor, respectiv *vlongeni* < n. fam. Vlonga.

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

Prin numele laice, denominatorul rămâne ancorat în mediul profan, păstrând însă, într-o anumită măsură, legătura cu sacrul, cu religiosul. Acest aspect este ilustrat de utilizarea termenul *biserică* în majoritatea structurilor denominative, pentru a delimita un spațiu aparte de restul clădirilor și pentru a-i conferi acestuia un scop bine stabilit. De altfel, accederea omului tradițional la o dimensiune spirituală superioară este susținută, în mediul rural, de rolul bisericii, atât ca instituție, cât și ca reper al spiritualității, aceasta fiind intens implicată în viața cotidiană. Arhitectura bisericilor de lemn din Maramureș stă mărturie, turla, ca simbol al *axis mundi*, pierzându-se în azurul cerului.

5. Structura denumirilor populare

Denumirile lăcașurilor de cult amintite anterior sunt, în cea mai mare parte, compuse. Am înregistrat doar două denumiri simple: *Bisericuță* (Br, OȘ[10]), *Capelă* (pentru capelele din cimitirele ortodoxe și catolice și pentru capela romano-catolică *Sfânta Maria* din Ocna Șugatag).

În cazul denumirilor compuse, primul termen este, în toate situațiile, un substantiv comun (S), în nominativ, indicând tipul de așezământ: biserică, mănăstire, schit. Astfel, chiar dacă interlocutorul nu cunoaște reperul spațial utilizat, el poate să identifice obiectul denumit și să îi înțeleagă utilitatea. Modelele tipologice întâlnite sunt:

- S + substantiv în N, care poate fi:
  – nume propriu simplu: *Mănăstirea Văleni*; *Mănăstirea Prislop*;
  – nume propriu compus: *Biserica Valea Râului*; *Schitul Valea Scradei* (VS);
  – nume comun: *Biserica Mamă* (P)[11];
- S + substantiv în G: *Biserica lui Man*; *Biserica Nistoreștilor*; *Biserica Pocăiților*;
- S + prepoziție + apelativ, fie nume propriu (*Mănăstirea din Baia Borșa, Biserica din Fântână*), fie substantiv comun (*Biserica din Sat* (CT, Iapa – SM), *Biserica de Lemn*).

Dintre prepozițiile utilizate, cea mai mare frecvența o are ***din*** (indicând situarea în teren: *Biserica din Deal*, Ieud, sau apartenența la o zonă rezidențială amplă: *Biserica din Căieni*), urmată de prepoziția compusă ***de pe*** (utilizată atunci când spațiul referențial este mai mic și bine determinat: *Biserica de pe Ulița Fereștiului*, *Biserica de pe Vale*) și de prepoziția simplă ***de***, folosită pentru a indica anumite elemente caracteristice (*Biserica de Lemn, Biserica de Pocăiți*). În structura *Biserica de la Băbuia*, prepoziția ***de la*** funcționează ca un genitiv analitic, funcție datorată, probabil, și utilizării în paralel a structurii *La Băbuia* pentru a identifica biserica în contexte comunicaționale care vizează sfera religioasă și comunitatea cunoscută ambilor vorbitori.

- S + adjectiv: *Biserica Bătrână*; *Biserica Catolică*; *Biserica Nouă*; *Biserica Veche*;
- S + locuțiuni adverbiale: *Biserica din Față*; *Biserica din Sus*.

Structura denumirilor înregistrate reflectă creativitatea denominatorului, încadrându-se în aceleași modalități de construcție a sintagmei denominative specifice tuturor numelor proprii.

[10] Denumirea este dată pentru capela romano-catolică, Sfânta Ana.

[11] Este vorba de biserica din centrul satului, cea mai veche.

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

6. Concluzii

Numele lăcașurilor de cult respectă principala regulă a denominației: indentificarea și individualizarea prin sintagma lexicală. Denumirile sacre sunt în strânsă legătură cu viața spirituală, pe când numele populare reflectă nevoia omului de a se orienta pe teren. În comunitate, acestea sunt un reper al apartenenței la grup, deoarece indiciile suplimentare alese în denominația lăcașului de cult sunt cunoscute și acceptate de către toți membrii. În egală măsură, structurile denominative au trecut granițele localității, fiind folosite și de alte persoane, din satele vecine, care cunosc arealul dat și chiar în ghiduri turistice. De asemenea, numele populare, profane sunt deopotrivă folosite de tineri și bătrâni, fiind păstrate și transmise de la o generație la alta. Din acest punct de vedere, denumirile profane sunt mai stabile decât cele sacre, care pot fi schimbate în timp.

Siglele localităților

Bârsana – Br
Bogdan Vodă – BV
Borșa – B
Budești – Bd
Călinești – Cl
Câmpulung la Tisa – CT
Crasna – C
Hărnicești – H
Leordina – L
Mara – Mr
Moisei – M
Ocna Șugatag – OȘ
Oncești – O
Petrova – P
Poienile Izei – PI
Remeți – Rm
Rona de Jos – RJ
Rona de Sus – RS
Rozavlea – R
Sat Șugatag – SȘ
Săcel – S
Săliștea de Sus – SS
Săpânța – Sp
Sârbi – Sb
Sighetu Marmației – SM
Strâmtura – St
Vișeu de Sus – VS

Bibliografie

Caillois, R. 2006. *Omul și sacru*. Trad. de D. Petrescu. București: Editura Nemira.

Charmaz, K. 2006. The Power of Names. *Journal of Contemporary Ethnography* 35 (4): 396–399. http://jce.sagepub.com/content/35/4/396 (accesat în 6 septembrie 2010).

Coates, R. 2006. Some consequences and critiques of The Pragmatic Theory of Properhood. *Onoma* 41: 27–44.

Covaci, D. 2013. Denumirea lăcașurilor de cult din zona Codrului. În *Proceedings of the Second International Conference on Onomastics "Name and Naming": Onomastics in the Contemporary Public Space, Baia Mare, May 9–11, 2013*, Oliviu Felecan (ed.), 427–430. Cluj-Napoca: Editura Mega, Argonaut.

Eliade, M. 1992. *Tratat de istorie a religiilor*. București: Editura Humanitas.

Eliade, M. 1995. *Sacru și profan*. București: Editura Humanitas.

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)

Felecan, D. 2014. *Pragmatica numelui și a numirii neconvenționale: de la paradigme teoretice la practici discursive*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.

Felecan, N. 2013. Sacru și profan în denumirea mănăstirilor din România. În *Proceedings of the Second International Conference on Onomastics "Name and Naming": Onomastics in the Contemporary Public Space, Baia Mare, May 9–11, 2013*, Oliviu Felecan (ed.), 431–439. Cluj-Napoca: Editura Mega, Argonaut.

Felecan, O. 2009. *Limba română în context european*. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Felecan, O. 2010. The Monastic Names in the North-West of Transylvania. A sociolinguistic and Cultural Perspective. *Transylvanian Review* XIX, Supplement nr. 3/ 2010, *Aspect of confessional diversity within the Romanian Space*: 193–208.

Felecan, O. 2013. *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.

Felecan, O. și N. Felecan. 2013. Names of Romanian Places of Worship. În *Onomastics in Contemporary Public Space*, O. Felecan, A. Bugheșiu (eds.), 186–206. Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing.

Georgescu, S. L. 2012. Despre conceptul de sacru. *Altarul Banatului* 10–12 (2012): 22–35.

Miron-Fulea, M. 2005. *Numele proprii. Interfață semantică-sintaxă*. București: Editura Universității din București.

Slama-Cazacu, T. 1999. *Psiholingvistica. O știință a comunicării*. Editura All.

Tomescu, D. 1998. *Gramatica numelor proprii în limba română*. București: Editura All.

Van Langendonck, W. 2007. *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

Văsieș, A. 2016. Sacrul și profanul. Abordări sociologice. *Transilvania*, serie nouă, nr. 6 (2016): 68–71. https://revistatransilvania.ro/sacrul-si-profanul-abordari-sociologice/ (accesat în 29 septembrie 2017).

http://dictionarbiblic.blogspot.ro/

https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserici_de_lemn_din_Maramure%C8%99

http://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri-harta/judet-Maramures/cult-ortodox/

http://www.biserici.org/

http://lacasedecult.cimec.ro/RO/Documente/BazaDate.htm

BDD-V4453 © 2017 Editura Mega, Editura Argonaut
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:50:39 UTC)